

Diari de les idees 10

La celebració de la Cimera pel Clima de les Nacions Unides i les mobilitzacions per l'emergència climàtica han centrat bona part dels comentaris i de les anàlisis de les darreres setmanes. En aquest recull del *Diari de les idees* volem ressaltar i incloure els debats que enfoquen el canvi climàtic des de perspectives diferents i complementàries, com ara les implicacions ètiques i morals o els efectes sobre l'obtenció de recursos bàsics com l'aigua, o la controvèrsia sobre els paradigmes del creixement econòmic, entre d'altres. Per això, volem destacar l'anàlisi de Vidhi Doshi a *The Guardian* on apunta que és fonamental reconèixer que els diferents països tenen necessitats i prioritats diferents i cal tenir en compte les diferents etapes de desenvolupament alhora d'orientar les solucions que no poden ser uniformes, ni basar-se en criteris estrictament occidentals i de països benestants. L'aportació de l'escriptor Jonathan Franzen a *The New Yorker* permet també reflexionar i qüestionar aspectes que massa sovint donem per descomptats i ens suggereix lliurar batalles més petites i locals per tenir alguna esperança realista a llarg termini en lloc de continuar esperant que la catàstrofe sigui evitable i sentir-nos cada cop més frustrats o irritats per la inacció de tots plegats. Per això és pertinent la reflexió sobre fins a quin punt la comunitat internacional està disposada a prevenir, aturar o revertir accions que puguin causar un perjudici immens i irreparable al medi ambient. Destaquem així l'aportació de Stephen M. Walt a *Foreign Policy* on apunta la possibilitat de revisar el principi de sobirania territorial dels estats per tal dirigir-se cap a un dret d'ingerència climàtica que permeti obligar un país a respectar els seus compromisos en cas d'incompliment o de crisi ambiental greu.

La crisi ecològica se solapa amb les crisis polítiques i econòmiques que també sacsegen diferents regions del món, com ara les tensions incessants que oposen els Estats Units, l'Iran i la Xina. Al marge de la dimissió ara fa unes setmanes del seu polèmic assessor en matèria de seguretat nacional John Bolton, destaquen els arguments creixents als Estats Units advertint el president dels EUA contra un possible conflicte bèl·lic amb l'Iran. David Frum a *The Atlantic* confia que s'acabi imposant la doctrina dominant en matèria de política exterior des que Trump ha accedit a la presidència, és a dir que pel bé dels seus interessos

econòmics particulars no hi pot haver guerres, mentre que el consell editorial del *New York Times* avisa que la retirada nord-americana de l'acord nuclear amb l'Iran no ha estat acompanyada per cap nova estratègia amb la qual cosa, davant les reticències de la Xina i de la UE, els aliats potencials dels Estats Units han quedat reduïts a l'Àrabia Saudita i Israel. A la revista *Slate*, William Saletan relliga estratègies econòmiques i tàctiques polítiques assenyalant que per justificar la seva guerra comercial amb la Xina Donald Trump utilitza els mateixos arguments que va fer servir George W. Bush i alerta de que es tracta d'una seriosa advertència perquè aquesta estratègia és precisament la que va propiciar la seva reelecció per un segon mandat. Per això és particularment pertinent la defensa de la diplomàcia feta a *Le Monde Diplomatique* per Alain Garrigou on afirma que al llarg dels darrers dos segles la diplomàcia ha estat una mena de laboratori del procés de civilització i de fonament de la política moderna amb l'objectiu d'evitar actituds que puguin donar lloc a crisis i guerres.

Crisis com la que sacseja el Regne Unit, i de retruc tota la Unió Europea des de la celebració del referèndum. A ulls de la resta d'Europa, resulta incompreensible veure els avantatges pot tenir un Brexit sense acord que pot comportar la implosió del Partit Conservador i de tot el sistema polític britànic, la possible descomposició del Regne Unit, una frenada important de l'economia o fins i tot l'escassetat d'aliments i medicaments durant un període indeterminat. Davant d'això George Monbiot a *The Guardian* ho explica per la importància de la ideologia com un veritable poder per conformar el comportament de la gent en funció d'una determinada manera de pensar, la qual cosa provoca el conflicte entre els interessos a llarg termini de la ideologia i els de la política a curt termini. Crisi política i ideològica que Piketty relaciona en el seu darrer llibre *Capital et idéologie* amb crisi del sistema econòmic global on la desigualtat no és només econòmica o tecnològica sinó fruit de la fractura ideològica i política, i on el discurs de la meritocràcia és una fórmula *ad hoc* per justificar qualsevol nivell de desigualtat i estigmatitzar els perdedors de la crisi per la seva manca de mèrits, virtuts i diligència, cosa que de fet és una fal·làcia. Tampoc no podem deixar de ressaltar les veus que alerten d'una nova recessió econòmica que està en marxa i que podria tornar a colpejar a força durant els propers dos o tres anys.

La crisi s'agreuja també amb el deteriorament de les relacions polítiques entre Catalunya i Espanya, agreujada per la inestabilitat política que ha abocat a la convocatòria de les quartes eleccions generals en quatre anys. Davant d'aquest impàs, en el diari *El País* Ramoneda recomanava a les autoritats espanyoles assumir que l'independentisme ha vingut per quedar-se i que, per tant, se l'ha de reconèixer com a actor polític, a la vegada que assenyalava que només hi ha una via possible de resolució: el retorn a la política. Paral·lelament, en una *tribuna* publicada amb motiu del Dia internacional de la democràcia, el conseller d'Acció Exterior de la Generalitat de Catalunya Alfred Bosch apunta que la democràcia ha de ser capaç d'abordar les desigualtats econòmiques i socials des d'òptiques innovadores, insistint sempre que les normes han d'estar en equilibri amb els drets humans i la voluntat popular.

Finalment, també volem ressaltar les esperances i les pors que estan desfermant els ràpids progressos de la Intel·ligència Artificial. Molt encertadament, Charles Hadji escriu a la revista *Slate* que assenyalava que un dels principals reptes que ens planteja la IA és que ens

desafia a demostrar la nostra humanitat i on resideix la nostra especificitat més enllà d'uns algorismes que com ressenya Sydney Fussell a *The Atlantic* poden afavorir o discriminar individus i grups socials sense que ni tant sols els creadors que els dissenyen en siguin conscients, emparats en la seva "ignorància estratègica".

Diari de les IDEES

Política internacional i globalització

Kanchan Chandra The Roots of Hindu Nationalism's Triumph in India

A la llum dels resultats de les eleccions celebrades a l'Índia sembla clar que la idea fundadora de l'Índia com a nació plural és una cosa que ja pertany al passat atès que el 44% dels electors s'ha decantat pel partit al poder, Bharatiya Janata (BJP), que mira de convertir l'Índia en una nació hindú. Més encara, segons diverses enquestes d'opinió realitzades al llarg dels darrers dos anys, la majoria dels hindús -inclosos els que voten a altres partits- dona suport a alguna de les posicions més radicalment nacionalistes del BJP. L'autora de l'article repassa l'evolució de la política índia des de la fundació del nou estat l'any 1947 i destaca el fet que Partit del Congrés, que va ostentar el poder fins a la irrupció de Narendra Modi, ha anat renunciant progressivament al secularisme i que la seva deriva gradual cap al majoritarisme hindú és el principal element que ha creat un terreny fèrtil per a l'arrelament de la ideologia més extremista del BJP.

Susan B. Glasser Trump Finally Fired John Bolton, but does it really matter?

La dimissió del polèmic conseller de seguretat nacional nord-americà John Bolton dona peu a l'autora de l'article a reflexionar sobre l'erràtica política exterior dels EUA des de l'arribada de Donald Trump a la Casa Blanca. Assegura que la sortida d'escena de Bolton no és cap sorpresa atès el conflicte creixent que l'enfrontava al secretari d'Estat Mike Pompeo però que no respon a cap diferència ideològica o política sinó a les disfuncions que caracteritzen l'administració Trump des del principi. En darrer terme, afirma que la política exterior nord-americana i els afers de seguretat nacional no canviaran gaire, sigui qui sigui qui n'estigui al càrrec.

Gary Younge The United States is broken as hell - the division in politics over race and class

Després del cop que va suposar la derrota a les eleccions presidencials de 2016, l'esquerra

nord-americana està recuperant lentament el rumb i focalitza totes les seves energies en derrotar Donald Trump al 2020 i, també, en canviar radicalment la dinàmica que s'ha instal·lat al país. L'article examina l'impacte creixent de l'activisme (sobretot dels joves i de les minories), l'emergència del socialisme nord-americà, les línies de divisió entre raça i classe, així com la creixent influència de les dones i del feminisme a la política nord-americana.

William Saletan Trump mène ses guerres commerciales comme Bush a mené la guerre en Irak

Segons l'autor, el president dels Estats Units reprèn en la seva guerra comercial contra la Xina (i en menor mesura contra Europa) els arguments que es van fer servir per justificar la intervenció militar nord-americana al Pròxim Orient durant les dues guerres del Golf. Tot i les seves declaracions molt crítiques cap a George W. Bush per haver embarcat els EUA en una guerra irresponsable, en matèria de política exterior Trump no està sent més ponderat que Barack Obama: ha mantingut les tropes a l'Afganistan, ha continuat els atacs contra l'Estat Islàmic a Síria i ha ofert assistència logística a la guerra de l'Aràbia Saudita al Iemen. Però és en el comerç que Trump s'ha abraonat, imposant aranzels a molts països i amenaçant fins i tots els països tradicionalment aliats dels EUA. I per tal de justificar la seva política utilitza els mateixos arguments que va fer servir Bush a l'Iraq: el president nord-americà afirma que l'enemic està a punt d'esfondrar-se, que la lluita amb la Xina serà bastant curta, i que com més dura sigui la guerra comercial, més feble serà la Xina i més forts seran els EUA. L'autor conclou que la persistent política agressiva de Trump constitueix una seriosa advertència perquè l'estratègia de glorificació del sacrifici, d'exaltació del patriotisme i de denigament sistemàtic dels oponents que està utilitzant és precisament la que va propiciar la reelecció de George W. Bush.

Jonathan Gruber i Simon Johnson To Counter China, Out-Invent It

L'estratègia econòmica de la Xina no és cap secret. A curt termini, Pequín vol dinamitzar l'economia del país mitjançant la fabricació i l'exportació de productes a baix preu i competitiu a nivell mundial mentre que a llarg termini vol acumular el capital, les infraestructures i les competències necessàries per convertir el país en un centre d'innovació tecnològica. A parer dels autors, les estratègies econòmiques i comercials endegades per Trump per mirar de contrarestar la influència xinesa es basen en amenaces ja obsoletes i que la major amenaça plantejada per la Xina representa paradoxalment un perill molt més greu però més fàcil d'afrontar. A través de la inversió massives en investigació i desenvolupament, la Xina vol convertir-se en el líder mundial de la innovació científica i tecnològica en un futur proper, desplaçant els Estats Units de la posició hegemònica que ha ocupat durant els darrers 70 anys. El lideratge de la Xina en aquest àmbit no només amenaçarà la seguretat nacional dels Estats Units sinó que també privarà l'economia nord-americana de molts bons llocs de treball. Per consegüent, els autors consideren que en lloc de llançar-se en una guerra comercial contra la Xina, els Estats

Units haurien d'augmentar dràsticament les seves pròpies inversions en investigació i desenvolupament, ja que només impulsant la innovació nord-americana es podrà contrarestar de manera eficaç el poder de la Xina.

Alain Garrigou «Kiss me stupid», la diplomatie décivilisée

Arran de la degradació creixent dels intercanvis entre dirigents polítics (com ho fan palès els insults personals o a persones properes), l'autor reivindica el paper de la diplomàcia i de la contenció de les formes en les relacions polítiques. Partint de l'anàlisi del filòsof Norbert Elias (*La société de cour*, Calmann Lévy, 1974) afirma que al llarg dels darrers dos segles la diplomàcia ha estat una mena de laboratori del procés de civilització amb l'objectiu d'evitar paraules o actituds que puguin donar lloc a incidents, crisis i fins i tot guerres. De fet, considera que la política moderna mateixa sorgeix dins del marc d'aquest procés de civilització, ja que la parlamentarització i la democratització només podien existir en les condicions d'una competició pacificada i, per tant, amb la repressió de la violència.

The New York Times Editorial Board Locked and Loaded', but for what?

Després de l'atemptat amb drons a les principals instal·lacions petrolieres d'Aràbia Saudita, Donald Trump ha estat considerant prendre represàlies però el consell editorial del New York Times assenyala que se li ofereixen poques opcions i que al president nord-americà li manquen aliats. D'entrada, ja va rebutjar els arguments de l'ara dimitit assessor per a la seguretat nacional John Bolton per iniciar una onada d'atacs militars i ha afirmat que la diplomàcia mai no s'esgota fins als darrers segons abans que soni la campana. Per consegüent el NYT aconsella al president Trump d'explorar i exhaurir totes les possibles vies diplomàtiques abans d'ordenar accions militars o deixar que l'Aràbia Saudita prengui represàlies pel seu propi compte. En efecte, els Estats Units s'enfronten a una greu crisi que no respon a cap raó real sinó a la voluntat de Donald Trump de desfer el llegat del president Barack Obama en abandonar un acord nuclear que s'havia aconseguit signar amb un gran suport internacional. La retirada de l'acord no ha estat acompanyada per cap nova estratègia més enllà de la ja habitual "cooperació amb els nostres aliats", que han quedat reduïts a l'Aràbia Saudita i Israel.

David Frum Seven Questions That Need Answers Before Any Attack on Iran

Davant de les declaracions de Donald Trump afirmant que estava disposat a incrementar l'escalada de tensió amb l'Iran i respondre als atacs amb drons a instal·lacions petrolieres d'Aràbia Saudita presumptament per part de les milícies hutis del Iemen aliades de Teheran, l'autor planteja set preguntes que convindria respondre de manera clara abans de pensar en qualsevol resposta armada. S'està del tot segur que Iran és el culpable? Segons l'aplicació de quin tractat es justificaria l'atac? Quina és l'opinió del Congrés? Quin és

l'interès nacional nord-americà en aquest afer? Quins serien els objectius del possible atac? Qui n'estaria al capdavant? Quina és l'estratègia real? L'autor conclou que ateses els forts lligams econòmics de la família i de l'entorn del president dels EUA amb tots els països de la regió, és molt possible que s'acabi imposant la doctrina dominant en matèria de política exterior des que Trump ha accedit a la presidència: pel bé dels interessos econòmics particulars no hi pot haver guerres.

Emily Meierding The Real Reason Trump Won't Attack Iran

L'autora considera que iniciar una guerra per protegir els mercats petrolers seria un error contraproductiu ja que una guerra al golf Pèrsic desestabilitzaria profundament el sistema petrolífer mundial. En efecte, tot i que la producció de petroli de l'Iran ha disminuït significativament des que els EUA van tornar a imposar sancions el 2018, el país encara produeix més de 2 milions de barrils de petroli al dia i exporta prop de mig milió de barrils diaris de productes derivats del petroli i de gas líquid a una gran quantitat de consumidors. Els possibles atacs aeris eliminarien aquests subministraments del mercat, mentre altres productors de petroli entrarien en competició per compensar la pèrdua de recursos saudites. En darrer terme, doncs, un nou conflicte al Golf Pèrsic posaria en perill els interessos energètics de molts estats. Si hi afegim les reticències de la Xina i de la UE a participar en una escalada de la tensió, queda clar que si mai els Estats Units volen dur a terme accions bèl·liques a l'Iran, ho hauran de fer sense aliats més enllà de l'Aràbia Saudita i d'Israel.

Simon Tisdall The world ignored the warning signs - and now the Middle East is on the brink

L'expert en assumptes internacionals del diari britànic The Guardian analitza la situació d'instabilitat i de tensions creixents que està vivint tot l'Orient Mitjà de fa mesos. Considera que des que Donald Trump és president dels EUA una sèrie d'esdeveniments expliquen la situació actual. En primer lloc i pel que fa a l'Iran, la política d'amenaçes i de sancions ha contribuït de manera decisiva a cohesionar uns líders iranians fins fa poc molt dividits, amb l'excusa del perill imminent d'un canvi de règim propugnat pels EUA. Segon, en lloc de tractar d'equilibrar les reivindicacions regionals de l'Iran xiïta i de l'Aràbia Saudita sunnita, els líders nord-americans i europeus només ha aconseguit agreujar les tensions per mitjà d'una política contemporitzadora respecte del règim de Riad. De més a més també s'ha fracassat en detenir la desastrosa guerra que els saudites estan lliurant al Iemen, fent cas omís dels crims de guerra i d'allò que l'ONU defineix com la pitjor catàstrofe humanitària actual, i es continua venen armes i donant cobertura diplomàtica a Mohammed bin Salman.

Thomas L. Friedman Hong Kong's Protests Could Be Another Social Media Revolution That Ends in Failure

Prenent com a exemple les manifestacions que han tingut lloc els darrers mesos a Hong Kong, l'autor vol atreure l'atenció sobre una tendència global: els efectes contradictoris de les xarxes socials en els moviments polítics. En efecte, si bé considera que Facebook i Twitter faciliten que molta gent surti al carrer ràpidament, al mateix temps apunta que quan tothom té un megàfon digital, és molt més difícil per a qualsevol líder aglutinar prou autoritat no només per construir un conjunt coherent de demandes, sinó, i més important encara, per fer els compromisos necessaris que, en el moment adequat, permetran transformar l'energia del carrer en noves lleis. En definitiva, les xarxes socials fan que els règims autoritaris ineficients siguin més fràgils, perquè la gent disposa ara de més eines per comunicar-se i oposar-se a l'estat, com en els casos d'Egipte, Jordània, Turquia i Rússia però a la vegada també estan fent encara més eficients els règims autoritaris com ho demostra el cas de la Xina mentre que les democràcies són cada cop menys governables, perquè aquests mateixes xarxes socials no només faciliten el "final de la veritat", sinó també "el final del compromís". Vegem sinó els casos dels Estats Units, el Brexit i Hong Kong.

Azad Essa Western Accolades Are Egging Autocrats On

Aprofitant la concessió d'un premi a Narendra Modi per part de la Fundació Gates, l'article critica aquest tipus de reconeixement a règim autoritaris amb el pretext de premiar una bona obra. L'autor considera que bona part de l'enfocament occidental sobre el desenvolupament no té una visió sistèmica més profunda del canvi social. Paral·lelament, l'auge dels models de desenvolupament xinès i indi són citats habitualment de manera favorable a causa de la seva suposada capacitat a evitar els llargs processos de transició cap a la democràcia i de la seva eficiència. Com a resultat, es dignifiquen els règims objecte dels elogis i dels premis, i es deixa de banda les necessitats de la població, a la vegada que els règims autoritaris són jutjats en funció de la seva capacitat per assolir els objectius de desenvolupament i no dels índexs de bona governança o d'accés a la llibertat d'expressió o als drets civils. En darrer terme es tracta d'uns hàbits paternalistes i egoistes que revelen una actitud condescendent cap a les dificultats que tenen els activistes i moviments locals que treballen sobre el terreny.

Nathan Sachs The End of Netanyahu's Unchecked Reign

La repetició de les eleccions legislatives a Israel no ha aconseguit determinar un guanyador clar atès que ni el bloc d'extrema dreta liderat pel primer ministre Benjamin Netanyahu ni el bloc de centreesquerra liderat per l'antic cap d'estat major Benny Gantz, no han obtingut la majoria dels 120 escons a la Knesset. Però en canvi sí que hi un perdedor clar: Netanyahu. A parer de l'autor, aquestes eleccions comportaran un canvi important en la política israeliana. Israel s'havia apropat perillosament a l'abisme en dues qüestions

fonamentals però ara aquests resultats pràcticament suposen l'anul·lació dels plans de Netanyahu d'annexionar la vall del Jordà i de reduir els poders de la Cort Suprema israeliana per tal d'assegurar-se la immunitat amb vistes als judicis als quals ha de fer front sota acusacions de corrupció. De tirar endavant els plants de Netanyahu, ambdues qüestions haurien tingut greus implicacions més enllà de les fronteres d'Israel, ja que d'una banda haurien impossibilitat resoldre el conflicte israelià-palestí i de l'altra haurien generat un greu perill per a la salut de la democràcia israeliana. En definitiva, si bé els resultats d'aquestes segones eleccions no portaran la pau ni resoldran els reptes interns d'Israel, almenys serviran per allunyar, ni que sigui momentàniament, les pitjors perspectives.

Catalunya, Espanya i Europa

Josep Ramoneda Sortir del pantà

L'article analitza les pistes que segons l'autor deixa la celebració de la passada Diada amb vistes a la nova etapa que s'obrirà un cop es conegui la sentència del Tribunal Suprem. Tot indicant que la resolució del conflicte dependrà de la capacitat de tots —començant per les institucions espanyoles— per entendre què és possible i què és impossible, Ramoneda considera que la Diada ha deixat dos senyals que ens adverteixen de les dificultats de redreçar el camí. Dins del camp independentista, alerta de la culpabilització dels polítics i de la sacralització del poble, que sempre és una via perillosa que obre el camí als demagogs. L'altre senyal apel·la a les institucions de l'Estat i a l'anomenat constitucionalisme. Més que felicitar-se per la menor assistència respecte d'anys anteriors, els que tenen la responsabilitat de trobar solucions polítiques no poden negar-se a assumir que l'independentisme ha vingut per quedar-se i que, per tant, se l'ha de reconèixer com a actor polític i trobar la manera d'entendre-s'hi. Finalment, per tal de poder sortir del pantà en el que ens trobem tots plegats, l'autor assenyala que només hi ha una via possible: el retorn a la política.

Alfred Bosch Per una democràcia al servei de la gent

Amb motiu del Dia Internacional de la Democràcia, el conseller d'Acció Exterior de la Generalitat de Catalunya signa aquesta tribuna on destaca que vivim temps intensos en què han desaparegut les certeses, i en què la fatiga de la democràcia representativa és un dels reptes d'una forma de govern -la democràcia- que, tot i els avanços innegables, s'endinsa per camins no sempre uniformes. En aquests temps intensos, Bosch apunta que la democràcia ha de ser capaç d'abordar les desigualtats econòmiques i socials des d'òptiques innovadores, i ha de donar resposta a desafiaments com el xoc climàtic, la immigració o les desigualtats nord-sud, subratllant que les normes han d'estar en equilibri amb els drets humans i la voluntat popular.

Josep-Lluís Carod-Rovira La paciència té un límit

En aquesta entrevista, l'ex dirigent d'ERC i ex vicepresident de la Generalitat es mostra molt crític amb la situació actual de l'independentisme. Pel que fa a les eleccions espanyoles del proper 10N considera que l'independentisme ha de fer tres coses. Primer, tenir una diagnosi compartida de què ha passat. Segon establir una carta de navegació per saber quin és el desllorigador per anar cap a la independència. Fins ara semblava que era un referèndum pactat amb l'estat però Carod afirma que hem de saber si continua essent l'instrument adequat. I tercer, simplificar, aclarir i reforçar el lideratge ja que un procés polític ha de tenir un rostre públic identificat. Finalment, també destaca la rellevància de l'aspecte econòmic i insisteix en el fet que el punt sensible que podem tocar en el procés d'emancipació nacional és l'econòmic, perquè hi ha sectors que fan negoci i viuen de la dependència econòmica de Catalunya. I aquests sectors treballen per la minoria privilegiada que viu a Madrid, i que xuclen de tot l'estat. És sobre aquests sectors que cal incidir. Acaba conclouent que, al seu parer, no hi ha més vies.

José Antonio Zarzalejos Rivera, esperpéntico (Iglesias, también)

L'article és una crítica al paper que han tingut els líders de Ciudadanos i de Unidas Podemos en la investidura fallida de Pedro Sánchez com a president del govern espanyol. Segons l'autor, Rivera i Iglesias -invocant principis contradictoris- han contribuït a la cerimònia de la confusió institucional i a la concepció de la política com un exercici de funambulisme. Tots dos estan ajudant de manera decisiva a accentuar la sensació d'irrealitat en què es desenvolupa la vida política espanyola. Per això Zarzalejos apunta que la ciutadania podria estar enyorant el bipartidisme i reconeixent que la monarquia parlamentària és l'element més seriós, rigorós i sòlid del sistema constitucional, assetjat tant per la frivolitat dels que tant diuen defensar-lo com pels qui miren de canviar-ne els fonaments.

Fintan O'Toole La delirante trayectoria de Boris Johnson

Partint del comentari a una novel·la escrita pel primer ministre britànic Boris Johnson (Seventy-Two Virgins, HarperCollins, 2005), l'article incideix en els aspectes més controvertits del personatge. La campanya per abandonar la UE, que Johnson va conduir, va tenir gran part del seu èxit en l'eslògan "Reprenquem el control", que és l'oposat a l'"akratia" que reivindica Johnson a la seva novel·la, un concepte que significa literalment "perdre les regnes d'un mateix". Segons Aristòtil, l'"akrata" és una persona que sap el que és correcte, però no pot evitar fer el contrari. L'autor considera que el terme no només li ve com anell al dit a Johnson, com ell mateix sembla haver intuït, sinó que a més explica per què encarna millor que ningú un projecte de sortida de la UE en el qual els qui van prometre "tornar a prendre el control" han demostrat ser completament incapaços d'exercir-lo, fins i tot sobre si mateixos.

George Monbiot The insidious ideology pushing us towards a Brexit cliff-edge

A primera vista, resulta incompreensible veure quins avantatges pot tenir un Brexit sense acord. En efecte, perquè arriscar-se a trencar el seu propi partit, perdre la majoria parlamentària, desmantellar el Regne Unit, frenar l'economia, provocar escassetat d'aliments i medicaments? És cer que per a una minoria d'ultra rics una sortida caòtica pot ser beneficiosa ja que pot afavorir el creixement dels fons d'inversió, reduir la cotització de lliura esterlina, i oferir l'oportunitat d'adquirir propietats a baix preu si els mercats s'esfondren. Però per a l'autor, la qüestió no són només els diners sinó que per als neoliberals més radicals, una sortida de la UE amb un No Deal representa una gran oportunitat per remodelar Gran Bretanya de dalt a baix. Al seu entendre, el factor determinant és la ideologia en tant que via d'accés al poder ja que no es pot exercir un veritable poder sense donar forma a la manera de pensar i conformar el comportament de la gent en funció d'una determinada manera de pensar. En definitiva, els interessos a llarg termini de la ideologia difereixen dels interessos de la política a curt termini.

Frédéric Encel Boris Johnson était prêt à suivre n'importe quelle stratégie pour prendre le pouvoir

L'expert en geopolítica Frédéric Encel analitza en aquesta entrevista la situació del Brexit des del nomenament de Boris Johnson com a primer ministre i la seva estratègia política. Considera que per definició, quan es parla d'estratègia, es parla de racionalitat, d'interès comú, i dels mitjans disponibles per assolir un objectiu concret. Però des de la campanya del referèndum, Johnson, que a l'inici no era necessàriament partidari del Brexit, ha demostrat que estava disposat a seguir qualsevol estratègia per arribar al poder, és a dir a no desenvolupar-ne cap de forma coherent. La forma en què ha arribat al poder ho il·lustra de manera clara, així com la manera en què ha gestionat les coses, una mica com si ego i hybris fossin les úniques variables que té en compte a l'hora de prendre decisions. Al seu entendre, això és greu, en tant que reflecteix una mena d'excepció en la història política d'Anglaterra, tradicionalment definida per un nivell de consciència excepcionalment alt.

Helen Lewis Can Brexit Be Stopped?

Amb la recta final del Brexit i la probable convocatòria a curt termini d'eleccions anticipades al Regne Unit en perspectiva, l'autor analitza les possibilitats que els Liberal-Demòcrates aconseguixin ser una força clau per a la permanència al si de la UE. Els Lib Dem veuen la polarització actual de la política britànica com la seva gran oportunitat en un país en el que el sistema electoral és tradicionalment advers per als partits més petits. En efecte, deixant de banda els governs d'unitat nacional que s'han format en temps de guerra, els Laboristes i els Conservadors s'han anat alternant al poder de manera ininterrompuda des de 1910. Però ara les seves bases tradicionals s'estan fragmentant degut a l'aparició de nous factors com ara els canvis en els grups d'edat, el nivell d'educació, la dinàmica ciutat

versus camp, propietaris versus llogaters, que creuen les antigues divisions de classe i poder adquisitiu. En tant que els partits més petits necessiten un zeitgeist que els faci visibles als ulls dels electors, les situacions més propícies són aquelles on es produeix un terrabastall que fa trontollar les certeses i els Liberal-Demòcrates consideren que el Brexit i l'estratègia de terra cremada de Boris Johnson són el terratrèmol que està fent moure plaques tectòniques de la política britànica i que els pot convertir en actors indispensables per a la resolució dels conflictes.

Niccolò Barca Italy's Government Completely Broke Down and Nothing Changed

Arran del canvi de govern i de la incertesa política generada tant per la feblesa del nou executiu com pel paper que tindrà Salvini a l'oposició, l'autor destaca la lliçó que podem aprendre de tot plegat. Un cop l'Estat abandona els àmbits social i econòmic a les forces del mercat es veu obligat a exercir la seva autoritat per a disciplinar, controlar i dividir les víctimes de la desigualtat que ell mateix ha acabat fomentant. Després de la crisi financera del 2008, aquest procés va ser dut a terme amb rigorositat per part dels governs de centreesquerra, fent valer l'austeritat i reduint el cost de la mà d'obra, alhora que s'abraonaven contra els migrants i els drets dels manifestants. L'autor considera que aquestes pràctiques no van variar durant la transició cap al govern M5S-Lega i que tampoc no canviaran al llarg de la nova legislatura. Des del seu punt de vista, per trencar aquesta dinàmica, l'esquerra ha de recollir la invitació feta per Pier Paolo Pasolini, a les seves Lettere Luterane i "trobar la força per criticar totalment, oposar-se, denunciar desesperadament i inútilment". Sense desafiar el que l'autor anomena la post-ideologia del neoliberalisme i dels tractats de la UE que la sostenen, no es pot produir un canvi social radical i per assolir-ho, l'esquerra necessita plantar cara a l'Estat. D'una banda, ha d'oferir una solució a les conseqüències devastadores de la desigualtat sobre el gran nombre de persones amb feines precàries, aturades i de classe treballadora. De l'altra, impulsada pels moviments feministes i antiracistes, ha de participar en les lluites contra el caràcter autoritari d'aquesta última fase del capitalisme, tot recordant el vella adagi marxista de que la crisi és permanent i el govern només provisional.

Carola Rackete Climate apartheid will only lead to more tragedies in the Mediterranean

L'activista en defensa dels migrants planteja que molta gent està preocupada pel debat que s'està instaurant sobre els vincles entre migracions i crisi climàtica perquè això pot comportar un augment de la xenofòbia i la posada en marxa de polítiques encara més restrictives a les fronteres europees. Però el cas és que aquesta xenofòbia i aquestes polítiques ja són aquí. L'emergència climàtica agreuja les raons per les quals les persones tenen necessitat de migrar, com ara les condicions socioeconòmiques desesperades o l'opressió política. Per a aquestes persones la crisi climàtica intensifica la pressió, ja sigui a través de l'augment del nivell del mar, l'escassetat d'aigua, els danys provocats pels huracans sobre l'agricultura o l'anorreament de les collites. Les persones que viuen als

llocs més desfavorits de la Terra i que menys han contribuït a la crisi climàtica, també són les primeres a haver-ne d'afrontar les conseqüències. Rackete assenyala que durant les properes dècades, milions de persones es veuran obligades a emigrar per fugir d'unes condicions ambientals que no paren de degradar-se, a la vegada que considera que no és suficient que els europeus donin un suport passiu a les iniciatives a favor dels migrants. Afirmar que tots hem de ser actius per exigir i crear el futur que volem; que cal unir-se als moviments activistes per exigir que s'actui de manera decidida contra l'emergència climàtica; que hem de fer per manera de reduir la nostra empremta personal de carboni; i que cal ajudar els migrants i els refugiats que ja són als nostres països a integrar-se a les nostres societats.

Kalypso Nicolaïdis A European pivot from space to time

La UE i els seus crítics s'han centrat en la política de l'espai, un espai únic dissenyat per mercats, reguladors i jutges, un espai on regna la lliure circulació i des d'on podem triar qui exclou i com. L'autora planteja què passaria si la UE tornés a centrar-se en la política del temps, temps per reflexionar sobre el passat i mirar cap al futur, temps que es pot alentir per afrontar millor les necessitats de les generacions futures, temps per permetre'ns indecisions, visions i revisions. Nicolaïdis ens exhorta a atrevir-nos a pensar en aquest moment com la tercera transformació democràtica. Robert Dahl, el principal analista de la democràcia després de la Segona Guerra Mundial, va descriure dues grans transformacions històriques: el naixement de les ciutats-estatdemocràtiques a l'antiga Grècia i Roma i l'aparició de democràcies representatives al segle XVIII. L'autora afegeix que, en darrer terme, després de la polis i la nació, la tercera transformació democràtica serà transnacional, com a única manera d'assegurar el nostre futur.

Tim King How the European Parliament found its voice

En la tradició política occidental, un parlament serveix per a diversos propòsits. És un lloc per a l'intercanvi d'arguments i d'idees, en el sentit literal, un lloc on la gent parla. Un parlament nacional atorga al govern permís per decretar impostos i per obtenir ingressos. Un parlament fa lleis. És un espai on els representants electes del poble insten un govern a retre comptes. I, finalment, un parlament encarna la identitat política i cultural de la nació. L'autor assenyala que el Parlament Europeu aspira a complir totes aquestes funcions, però que, precisament perquè no és un parlament nacional, no ha estat capaç de desenvolupar totes aquestes tasques. L'article repassa la història del Parlament Europeu fins a l'actualitat, un procés al llarg del qual ha anat adquirint personalitat pròpia i una influència creixent com a institució i escenari on es dirimeixen els conflictes de la UE.

Democràcia, diversitat i cultura

Silvia Nanclares Obliteradas y bastardas

Passats gairebé tres anys des que la primera Vaga Feminista de 2017 desencadenés una espectacular capitalització del feminisme en la nostra societat, opinió pública i cultura, l'autora apunta que de vegades les feministes són presoneres de les lògiques del fer, massa ocupades defensant-se dels atacs de la reacció, o, en tot cas, gairebé sense poder treure's de sobre la sensació d'estar constantment en campanya. Considera per consegüent que necessiten més que mai les lògiques de l'avaluació, espais de qüestionament, temps per a la reflexió, dedicat a interrogar-se.

Nuria Alabao ¿A quién libera el feminismo?

L'article repassa les relacions entre classe, reproducció social i capitalisme des del punt de vista del feminisme. Pel que fa a l'oposició entre feminisme liberal i feminisme de classe, apunta que les diferents consideracions sobre el poder que es produeixen en el feminisme actual condensen una de les principals batalles en el seu si. És la diferència entre una proposta política que lluita perquè les dones ocupin llocs de poder i la que vol transformar el significat d'aquest poder -redistribuir-lo, aplanar les jerarquies; és a dir, canviar l'actual forma d'organització de la societat. Denuncia que els beneficis de les accions endegades pels corrents dominants en el feminisme (principalment als EUA) majoritàriament només han arribat a la classe mitjana-alta mentre es deixaven de banda una base de la piràmide social racialitzada, empobrida i víctima desigualtats. Del feminisme liberal se n'ha beneficiat tan sols una minoria de dones que han vist com se'ls obria una multiplicitat d'oportunitats professionals i d'ascens social de les que estaven excloses fins llavors, mentre la resta continuava amb la seva pròpia lluita per la supervivència. Davant d'això, l'autora reivindica un feminisme de classe constituït per un subjecte plural. Un subjecte transversal, en el sentit que pugui sumar lluites en marxa: per la redistribució de la riquesa, pel dret a l'habitatge, en defensa dels serveis públics, per la renda bàsica universal. Mesures, en definitiva, que posant al centre de la batalla les condicions de vida, aconseguixin que augmenti l'autonomia de les dones -de totes no només de les elits.

Slavoj Žižek Margaret Atwood's work illustrates our need to enjoy other people's pain

L'èxit de les novel·les de Margaret Atwood *Handmaid's Tale* (McClelland and Steward, 1985) i *The Testaments* (McClelland and Steward, 2019) serveixen de punt de partida a Žižek per reflexionar sobre el que ell anomena la "nostàlgia del present" fent un recorregut des de la *Summa Theologica* de Tomàs d'Aquino a les teories psicoanalítiques de Jacques Lacan. Assenyala que aquesta nostàlgia del present remet a una ideologia en estat pur, ideologia en el sentit senzill i brutal de legitimar l'ordre existent i d'ofuscar els seus antagonismes. De la mateixa manera, considera que els crítics liberals de Trump i de la nova dreta mai no es pregunten com és que la nostra societat liberal ha pogut donar llum a individus com el president nord-americà. Tal com el dolor aliè a les novel·les d'Atwood, la imatge de Donald Trump també és un fetitxe: l'últim que veu un liberal abans d'afrontar la lluita de classes. Per això, els liberals estan tan fascinats i horroritzats per Trump: per evitar el tema de la classe. Segons Žižek el lema del filòsof alemany Friedrich Hegel, "el

mal resideix en la mirada que veu el mal a tot arreu”, s’aplica perfectament aquí: la mirada liberal que demonitza Trump és també dolenta perquè ignora com han estat els seus propis fracassos els que van obrir el camí als populismes.

Rob Riemen Como el cáncer con el cuerpo humano, el fascismo es inherente a la democracia

En aquesta entrevista el filòsof Rob Riemen, fundador del Nexus Instituut, i autor de *Nobleza de espíritu* (Taurus, 2017) i *Per combatre aquesta època* (Els Llibres D’Arcadia, 2018), analitza la deriva de les nostres societats cap a ofertes polítiques populistes i afirma que si tanta gent al món està disposada a acceptar viure en règims autoritaris o a votar per opcions populistes i neofeixistes és degut al fracàs de les institucions culturals impulsat per la corrupció. Planteja que l’única manera de combatre-la és que les institucions tornin als principis fundacionals. I això significaria que els socialdemòcrates haurien de tornar als seus principis; que les universitats haurien de recuperar la seva essència d’educar la gent en la universitas i no en coses sense sentit; i que els mitjans de comunicació haurien de proporcionar informació valuosa. Perquè el relat del neofeixisme és molt més atractiu, molt més simple, fàcil i temptador. Es basa en els llaços de sang, en la relació amb el lloc on un neix; se centra en els instints primaris de les persones. Per definició, el nostre relat és molt més difícil perquè es basa en valors morals, és més complex i sofisticat. A banda d’això també tenim una classe dirigent equivocada que es basa en qualitats emocionals, com per exemple ser famosos, ric, poderós... Finalment, reflexiona sobre qui pensa ara sobre el futur indicant que ara mateix són els científics amb les seves projeccions sobre el que succeirà, per exemple, amb la Intel·ligència Artificial. Al seu parer això és inquietant perquè els científics estan creant el futur i el paper de les arts, de la filosofia, de les humanitats serà reassignat en funció del que elles en pensen.

William Davies Why can't we agree on what's true any more?

Si hi ha alguna cosa sobre la qual pràcticament tothom està d’acord és que les notícies i informacions que rebem són esbiaixades en la mesura que la tecnologia ens anima a creure que tots podem tenir accés de primera mà als fets “reals”. Segons l’autor, això és positiu atès que l’escepticisme envers l’ordre establert sempre és benvingut: una ciutadania més culta i crítica és menys fàcil de ser manipulada per part dels poderosos. Ara bé, l’altra cara de la moneda és que un excés d’escepticisme pot portar al conreu de tota mena de teories de la conspiració. No es tracta aquí de parlar de trolls estrangers o de fake news ja que limitar-se a aquest debat suposa subestimar l’escala de les transformacions tecnològiques i filosòfiques que estan en marxa. El canvi més important és que ara disposem d’un excés inimaginable de notícies i continguts de manera que els canals d’informació analògics dels que depeníem fins fa poc ara ens semblen parcials, lents i prescindibles. Paral·lelament, l’explosió d’informació de què disposem està fent més difícil aconseguir consensos sobre la veritat. Assistim, doncs, a una col·lisió entre dos ideals de veritat conflictius: un que depèn d’intermediaris de confiança (periodistes i experts) i un altre que promet la il·lusió d’un accés directe a la realitat. En conclusió, l’autor afirma que el que necessitem són mitjans de

comunicació independents i abandonar la idea enganyosa i destructiva de que, gràcies a una combinació omnipresent de recol·lecció dades i de passions personals, es pot copsar directament la veritat, sense que ningú hagi de matisar-la o confirmar-la.

Paul Stocker The great replacement theory: a historical perspective

Les teories de les conspiracions sobre aspectes demogràfics defensen que la immigració i el multiculturalisme no només representen influències negatives sobre la societat que s'haurien de frenar, aturar o revertir, sinó que són el producte d'un pla intencionat per part de les elits per debilitar o fins i tot erradicar la identitat nacional (o europea). Alimentades pel llibre de Renaud Camus *Le Grand Remplacement* (Editions David Reinhard, 2011) on l'autor planteja que les elits busquen la substitució dels europeus blancs mitjançant les migracions massives i els canvis demogràfics que en deriven, aquestes teories de la conspiració no han de ser considerades només com a cabòries limitades a individus aïllats o a segments extrems de la societat. Cada vegada tenen un atractiu més gran i s'alimenten de narratives més àmplies sobre la "decadència d'Occident" promogudes per escriptors conservadors i de la nova dreta que defensen que les elits perjudiquen deliberadament la forma de vida de la majoria. L'autor conclou assenyalant que els debats sobre la immigració i els canvis demogràfics són una part inevitable del procés democràtic i és probable que s'accentuin en les pròximes dècades a mesura que les majories blanques disminueixin. No obstant això, alerta de que hi ha una preocupant tendència a veure en l'origen d'aquests processos la mà negra d'unes elits que romanen a l'ombra, la qual cosa només afavoreix els interessos dels partits populistes i nacionalistes.

Pankaj Mishra The west's self-proclaimed custodians of democracy failed to notice it rotting away

Durant molt de temps, la Gran Bretanya i els Estats Units es van autoproclamar com a guardians i promotors de la democràcia a nivell mundial que lliuraven una gran batalla moral contra els enemics estrangers de la democràcia. Des de la Guerra Freda fins a la "guerra contra el terror", el cesarisme que afectava altres nacions va ser considerat com un fet peculiar que afectava els pobles asiàtics i africans, o com el resultat de les tradicions despòtiques de russos o xinesos, del tribalisme africà, de l'Islam o de la mentalitat àrab. Aquesta anàlisi no va preparar l'opinió pública per a l'aparició de demagogs populistes a les majors democràcies del món occidental. En definitiva, les elits britàniques i nord-americanes no han estat capaces de preveure el triomf dels demagogs que ara tenen a casa i que elles mateixes han creat perquè s'imaginaven que les amenaces contra la democràcia només podien venir de l'estranger. Les seves pròpies simplificacions reductores sobre la democràcia, els seus enemics, els seus amics, el món lliure, etc., les han condemnat a entreveure el món contemporani com una sèrie interminable de conflictes i derrotes.

Economia, benestar i igualtat

Antonio Maqueda La ralentización económica empezó antes y es mayor de lo previsto

Un estudi de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) indica que l'alentiment de l'economia espanyola va començar abans del que es pensava i està sent més acusada del que estava previst. Aquest estudi consisteix en una revisió de tota la sèrie del producte interior brut (PIB) des de 1995. La dades rebaixen el creixement del primer trimestre fins al 0,5%, i retallen el de l'any passat: en lloc de créixer un 2,6%, el PIB només va créixer un 2,4%. A la vegada, les dades conegudes aquest estiu detecten una clara desacceleració de l'ocupació que no s'havia apreciat en els primers mesos de l'any. Tot i que el consum i els serveis domèstics resisteixen, la indústria i les exportacions es veuen afectades per la incertesa global. En aquest sentit, en l'última reunió del BCE preocupava sobretot el comportament de l'economia alemanya i com podia llastrar la resta de les economies europees.

The Economist A singular opportunity – European economic integration

Segons The Economist, la renovació del projecte europeu ha de passar per donar una nova empenta al seu gran projecte econòmic que és el Mercat Únic. Un mercat únic funcional ajuda les empreses a assolir economies d'escala ja que és més barat fabricar un producte que hagi de complir un conjunt de regulacions de la UE que no pas intentar seguir 28 normes nacionals. Una intensa competència de les empreses del continent fa que els compradors obtinguin productes millors i més barats. Per exemple, imaginem un moment que passaria si les desenes d'operadors de telefonia mòbil a Europa fossin lliures de llançar els seus plans de dades més enllà de les seves fronteres nacionals en lloc que els consumidors depenguin dels oligopolis locals com fins ara. Però per The Economist el projecte econòmic més gran d'Europa encara és a mig fer i només genera la meitat dels beneficis que es podrien obtenir.

Fabrizio Tonello Piketty: il capitalismo non è più in grado di giustificare le sue disuguaglianze

En aquesta ressenya del darrer llibre de Thomas Piketty, *Capital et idéologie* (Seuil, 2019) l'autor destaca el fet que la desigualtat no és econòmica ni tecnològica: és ideològica i política. Aquesta és la conclusió més evident de la investigació històrica molt ambiciosa presentada per l'autor, que parteix de l'antiguitat i arriba fins als nostres dies. Piketty explica que el mercat i la competència, els beneficis i els salaris, el capital i el deute, els treballadors qualificats i no qualificats, els treballadors locals i estrangers, els paradisos fiscals i la competitivitat no existeixen com a tals. Es tracta de construccions socials i històriques, que depenen completament del sistema legal, fiscal, educatiu i polític escollit i de les categories de pensament que decidim adoptar. Piketty aborda el problema de la

distribució de la riquesa dins de les més diverses societats, des de Suècia al Brasil, passant pels Estats Units i l'Índia, i arriba a dues conclusions: en primer lloc, la desigualtat ha augmentat fortament durant els darrers anys, fonamentalment degut a les eleccions polítiques que fan els governs i, en segon lloc, sense intervencions correctives, la desigualtat està destinada a augmentar encara més atès el buit que existeix entre les proclames oficials meritocràtiques i la realitat a la que han de fer front les classes desfavorides en matèria d'accés a l'educació i a la riquesa. Conclou que el discurs meritocràtic apareix sovint com una forma convenient per a aquells que es beneficien del funcionament del sistema econòmic actual per justificar qualsevol nivell de desigualtat, sense ni tan sols posar-lo en qüestió i estigmatitzar els perdedors per la seva manca de mèrit, virtut i diligència.

Arturo Escobar et al. 'Development' is colonialism in disguise

Segons els autors, la crisi planetària actual ha pres una dimensió de crisi de civilització en tant que mai abans no havien fallat al mateix temps tants aspectes crucials i mai no havien estat tan incertes les expectatives sobre el futur. Ja no es poden ocultar els greus problemes mediambientals ni les enormes desigualtats socioeconòmiques mundials que creixen a mesura que el desenvolupament s'escampa arreu com un virus mutant. No és fàcil acabar amb la recerca constant de desenvolupament ja que la seva lògica seductora està molt interioritzada entre la gent. Les societats occidentals, que ara pateixen els efectes del creixement industrial, van ser les primeres a acceptar el dogma d'una sola via cap al progrés, i ara el sud emula el nord en una cursa aparentment imparabile que comporta problemes socials i mediambientals cada cop més importants. I això que, paradoxalment, el discurs del desenvolupament no fa més que consolidar la crisi global. Aquesta crisi no és conjuntural ni es pot gestionar des de les institucions existents: és més aviat estructural i històrica. Per tant, exigeix una profunda reorganització de les relacions dins i entre les societats, i de les relacions entre la Humanitat i la Natura. Es requereix un canvi d'institucions a nivell mundial, nacional i local, però els autors consideren que aquest objectiu depassa les capacitats dels polítics de l'estat nació i que el canvi ha de ser i està sent impulsat des dels diversos espais comunitaris de base.

Guy Standing Basic income and the three varieties of freedom

Hi ha molts arguments a favor d'avançar cap a un sistema de renda bàsica com a àncora d'un sistema de distribució de la renda eficaç pe al segle XXI. Els arguments principals són ètics més que no pas instrumentals. Es tracta de fonamentar una bona societat i no de parlar de la pobresa per si mateixa. És fonamentalment una qüestió de justícia social. L'autor se centra en la discussió de com un ingrés bàsic pot millorar la llibertat partint dels tres tipus de llibertat que podria arribar a generar una renda bàsica. Primer, hi ha el que es pot qualificar de llibertat llibertària. Aquesta és la llibertat de triar, la llibertat de rebutjar les restriccions i la llibertat de dir "no" a les opcions que no agraden, especialment en el mercat laboral. La segona forma de llibertat és més interessant i menys articulada per polítics de qualsevol ideologia, és la llibertat liberal clàssica. No es pot parlar de llibertat si

l'estat proporciona les opcions i determina les opcions, encara que es dirigeixi moralment a les persones cap a la decisió correcta. La tercera, i relacionada amb l'anterior, és la llibertat republicana que allibera a les persones de la dominació de l'autoritat.

Sostenibilitat i canvi climàtic

Jonathan Franzen What if We Stopped Pretending the Climate Apocalypse Can Be Stopped?

L'apocalipsi climàtic s'acosta. Per preparar-ho, hem de reconèixer que no ho podem evitar. La lluita per reduir les emissions de carboni, malgrat els esforços seriosos que s'han fet, no ha reeixit. I avui, les proves científiques són irrefutables. Els menors de seixanta anys tenen moltes possibilitats de presenciar la radical desestabilització de la vida a la Terra: anorreament de collites, incendis apocalíptics, sistemes econòmics desfets, inundacions catastròfiques, centenars de milions de refugiats que fugen de les regions tornades inhabitable per la calor extrema o permanent, les sequeres, etc.. I si hom té menys de 30 anys llavors pot estar segur que li tocarà viure tot això. L'autor suggereix que si ens preocupa el planeta, les persones i els animals que hi viuen, hi ha dues maneres d'encarar la situació. Podem continuar esperant que la catàstrofe sigui evitable i sentir-nos cada cop més frustrats o irritats per la inacció. O podem acceptar que el desastre arriba i començar a repensar el que significa tenir esperança. Si la nostra esperança de futur depèn d'un escenari descaradament optimista, què farem d'aquí deu anys quan aquest escenari esdevingui inviable fins i tot en teoria? Franzen considera que és millor fer com els planificadors financers i suggereix dotar-se d'un ventall d'esperances més equilibrat, algunes a llarg termini, la majoria a curt termini. Està bé lluitar contra les limitacions de la naturalesa humana amb l'esperança de mitigar el pitjor del que vindrà, però tan important com això és lliurar i guanyar batalles més petites i locals per tenir alguna esperança realista de guanyar.

Stephen M. Walt Who Will Save the Amazon (and How)?

Respecte dels incendis que ha conegut l'Amazònia aquest estiu, l'autor considera que no és com si els líders mundials no haguessin reconegut la gravetat del problema. Les Nacions Unides consideraven ja des de fa temps la degradació ambiental com una amenaça per a la pau i la seguretat internacionals i l'exrepresentant de la política exterior de la Unió Europea, Javier Solana, ja va argumentar el 2008 que la lluita contra el canvi climàtic hauria de ser l'aspecte principal de les polítiques exteriors i de seguretat de la UE. La pregunta que val formular, per tant, no és tan sobre el coneixement del problema sinó fins a quin punt la comunitat internacional està disposada a prevenir, aturar o revertir accions que puguin causar un perjudici immens i irreparable al medi ambient. Per exemple, pot semblar desconcertant plantejar ara mateix el cas d'estats que n'amenaçarien d'altres amb accions militars per evitar-ho, però és més probable que això acabi passant si les pitjors estimacions resulten correctes. Però al mateix temps vivim una paradoxa cruel: els països que més responsabilitat tenen pel canvi climàtic són també els menys susceptibles de ser

coaccionats. Així per exemple, els cinc principals emissors de gasos d'efecte hivernacle són la Xina, els Estats Units, l'Índia, Rússia i el Japó i quatre d'ells són potències nuclears mentre que el Japó és un poder militar formidable per si mateix. Amençar aquests estats amb sancions és poc factible i encara és menys realista amenaçar-se amb accions militars. La conclusió és que en un món d'estats sobirans, cadascú farà el que sigui de protegir els seus interessos. Si l'acció d'alguns estats malmet el futur de tota la resta, això farà augmentar la possibilitat d'enfrontaments i conflictes greus. Això no vol dir que l'ús de la força sigui inevitable, però per evitar-ho es necessitaran esforços més sostinguts, enèrgics i imaginatius.

Max Holleran The Water Wars Are Here

Ja fa temps que les novel·les i les pel·lícules distòpiques prediuen un futur en el qual la població de les ciutats es veu immersa en una lluita acarnissada per tenir accés a l'aigua. Però el futur ja és aquí: el creixement urbà de les ciutats situades als deserts nord-americans ha augmentat la demanda d'aigua mentre que les temperatures provocades pel canvi climàtic han disminuït l'oferta. Després d'un repàs a la situació a diferents ciutats dels EUA, l'autor conclou que en un món enfrontat a l'emergència climàtica, les lluites per a l'accés i l'ús a l'aigua s'han convertit en batalles ideològiques.

Susanne Wixforth i Reiner Hoffmann Thinking climate and social policies as one

Els autors argumenten que un enfocament europeu de la política sobre el canvi climàtic ha d'integrar la justícia social, ja que si bé la neutralitat climàtica serà costosa el creixement sense fi és totalment insostenible. Al seu parer, això només es pot aconseguir si s'incrementen els ingressos dels segments de població més desfavorits i fem que els rics participin en el finançament de la transició energètica mitjançant un impost sobre transaccions financeres i millorant l'obligació tributària de les empreses multinacionals. Els impostos digitals i els impostos mínims sobre les societats són també enfocaments innovadors que permetrien tenir una fiscalitat justa. Totes aquestes mesures, però, requereixen una estratègia europea ambiciosa basada en objectius vinculants a assolir en un futur proper perquè els esforços separats de cada país per assolir una transformació econòmica justa i neutral pel clima no tindran resultats efectius.

Naomi Klein The moral crisis is inextricable from the ecological crisis

En aquesta entrevista, Naomi Klein parla dels reptes que suposa construir un futur sostenible en un clima d'autoritarisme que va en augment. Afirmar que la crisi moral en la que estan immerses les nostres societats és inextricable de la crisi ecològica i que una manera de remeiar-ho és incrementar el pes de la cultura i de l'art com unes eines baixes en emissions de carboni i que una gran part de la tasca que cal fer mentre pensem en un

Green New Deal és ampliar la definició d'allò que és l'economia verda. Massa sovint, encara pensem en termes d'un senyor amb casc que col·loca un panell solar, però és molt més que això. Apunta que l'art i la creativitat són absolutament centrals per guanyar voluntats i sostenir els esforços de les persones. La lluita contra l'emergència climàtica és un combat dur i no només cal alimentar els cos dels éssers humans sinó que també el seu esperit perquè l'art manté les persones en moviment i ofereix moments de bellesa, alliberament i comunió.

Vidhi Doshi Fighting climate crisis by avoiding meat ignores poor countries' needs

Una única solució basada en criteris occidentals per a tots els reptes que signifiquen les relacions entre l'alimentació i l'emergència climàtica pot ser poc útil i fins i tot contraproduent, ja que la manera com els nostres hàbits alimentaris afecten el medi ambient difereix molts segons el lloc on vivim i d'on provenen els nostres aliments. Tot i que reduir el consum de carn i productes d'origen animal podria disminuir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, també podria tenir impactes negatius en la salut i la nutrició de la població d'alguns països, segons un informe publicat per la revista Global Environmental Change. Per exemple, un quilo de vedella produït al Paraguai genera gairebé 17 vegades més gasos d'efecte hivernacle que un quilo de vedella produït a Dinamarca, en part degut a la desforestació que comporta la producció de vedella al Paraguai. D'altra banda, aconseguir una dieta saludable a la majoria de països d'ingressos baixos i mitjans podria requerir un augment de les emissions de gasos d'efecte hivernacle i d'ús de l'aigua a causa de l'increment corresponent de la producció d'aliments. Per a l'autor és fonamental reconèixer que els diferents països tenen prioritats diferents i es troben en diferents etapes de desenvolupament, és a dir que les solucions no poden ser uniformes i inevitablement hauran d'implicar compensacions d'algun tipus.

Philippe Descamps Trop d'humains ou trop peu d'humanité?

L'article revela que en la mesura que des de l'any 1800 la població mundial s'ha multiplicat per vuit la pregunta és saber si la Terra pot alimentar tanta gent i si els ecosistemes resistiran aquesta pressió. També planteja si després de témer una explosió demogràfica, com la que està tenint lloc a l'Àfrica, també hem de tenir por a una implosió demogràfica a l'Europa Central i de l'Est, regions que han perdut 24 milions d'habitants des del 1989. Dins d'aquest context general, l'autor apunta que la pressió demogràfica i la innovació cultural semblen anar sempre de la mà. Des del desenvolupament de la indústria al segle XIX, una nova explosió demogràfica sempre acompanya una altra revolució antropològica marcada successivament per diverses transformacions importants: la mecanització de l'agricultura que condueix a l'èxode rural i la fi del món camperol; la baixada de la mortalitat infantil i malalties infeccioses gràcies a vacunes i antibiòtics; la menor mortalitat dels més grans gràcies a la lluita contra malalties cardiovasculars; la revolució de la fertilitat amb mitjans moderns de planificació de la natalitat, etc.

The Economist The climate issue

En el seu dossier especial sobre el canvi climàtic The Economist apunta que en la mesura que els processos que han generat el canvi climàtic tenen el seu origen en els fonaments de l'economia mundial i de la geopolítica, les mesures per combatre aquest canvi també han de ser integradores i de llarg abast perquè descarbonitzar l'economia no és una simple resta, sinó que requereix una revisió gairebé integral de la manera de procedir. The Economist no considera que aquesta revisió requereixi la liquidació del capitalisme sinó que per entendre el context general del fenomen és important comprendre tot allò que no és el canvi climàtic: no és la fi del món, la humanitat no està a la vora de l'extinció; el planeta en si no està en perill. En canvi, el canvi climàtic sí que és una amenaça contundent per a innombrables persones, una amenaça d'abast planetari. Desenes de milions de persones es veuran obligades a emigrar, s'anorrearan conreus i granges d'animals, s'assecaran pous i rius, zones costaneres quedaran inundades, etc. L'article conclou afirmant el valor immens que resideix en la força, la innovació i l'adaptabilitat que el lliure mercat aporta a les economies globals i que és precisament l'economia de mercat qui ha de produir la resposta que requereix el canvi climàtic. El lliure mercat degudament incentivat i els polítics que responguin als anhels i a les inquietuds de la seva ciutadania poden fer més que ningú per limitar les conseqüències del canvi climàtic.

Innovació, ciència i tecnologia

Charles Hadji L'intelligence artificielle va-t-elle dépasser l'intelligence humaine?

La Intel·ligència Artificial està fent progressos enormes: per exemple, canvia profundament el món de la justícia, amb l'aparició d'una justícia predictiva i els robots quirúrgics fan meravelles, que podrien provocar importants punts de ruptura en les tècniques mèdiques actuals. Tot això comporta que cada vegada més sovint sorgeixin qüestions sobre la possibilitat de que la IA pugui arribar a superar la intel·ligència humana. Sense arribar a l'extrem de pensar que puguem arribar a ser arraconats per les màquines, l'autor assenyala que cal reconèixer que la perspectiva d'una automatització creixent de tasques humanes cada cop més complexes i la gestió invasiva d'activitats cognitives d'alt nivell per part d'algoritmes ens condueix a una triple crisi: social, ètica i existencial. L'autèntic repte, doncs, que ens planteja la IA és que ens desafia a demostrar la nostra humanitat, on resideix el que és essencial, què és el que hauríem de preservar? En darrer terme, a través de la qüestió de la IA, es planteja la de l'especificitat humana.

Sydney Fussell Algorithms Are People

Diferents informes d'investigació i tribunals internacionals han acusat Amazon, Google i altres plataformes tecnològiques d'ajustar els algoritmes de recerca per augmentar els seus propis beneficis i evitar les regulacions antimonopoli. Els algoritmes interpreten

potencialment milions de dades, i el recorregut exacte de les dades des de l'inici al final del procés pot ser difícil de definir, tot i que els efectes són evidents. Aquesta és una asimetria molt important: qualsevol pot notar un canvi en els resultats de la cerca, però és extremadament difícil demostrar què ho causat. A causa de la seva opacitat, els algoritmes poden afavorir o discriminar sense que els creadors que els dissenyen ni tan sols en siguin conscients. Finalment, l'article assenyala que els algoritmes proporcionen als poderosos el que s'ha anomenat "ignorància estratègica", que és una excusa que es fa servir quan és convenient que els poderosos facin veure que ignoren alguna cosa.

Evgeny Morozov Culture numérique pour milliardaires dégénérés

Partint de les relacions de Jeffrey Epstein amb les grans companyies tecnològiques, l'autor reflexiona sobre l'ètica, la tecnologia i l'economia en un moment on es fa palès el poder dels gegants tecnològics i el dany que han estat causant. Apunta, però, que la majoria dels debats només s'articulen en termes de polítiques públiques i de regulació econòmica o legal. En canvi, Morozov subratlla que ja el 1991 John Brockman va anunciar l'aparició d'una "tercera cultura" que substituiria finalment els intel·lectuals tecnòfobs literaris per intel·lectuals vinguts del món de la ciència i la tecnologia. Davant d'això l'autor proposa una transformació radical que impliqui mesures de gran abast: tancar el MIT Media Lab, acabar amb les conferències TED, negar subvencions i ajuts a multimilionaris tecnològics i boicotejar agents com John Brockman. En definitiva, sense aquests canvis dràstics, el potent complex industrial-representant per la "tercera cultura" romandrà intacte i servirà de cobertura per al proper Epstein.

Ben Tarnoff To decarbonize we must decomputerize: why we need a Luddite revolution

Les grans empreses tecnològiques afirmen que Intel·ligència Artificial i la digitalització aportaran un futur millor. L'autor refuta aquest argument i indica que posar ordinadors a tot arreu és dolent per a les persones i per al planeta, i que la digitalització és un desastre climàtic. Per entendre la relació entre les dades i el clima, posa com a exemple l'aprenentatge automàtic dels ordinadors i altres suports. Aquest és un procés exigent que té lloc dins dels centres de dades que anomenem núvol i gran part de l'electricitat que alimenta el núvol es genera mitjançant l'ús de combustibles fòssils. Així, un equip de la Universitat de Massachusetts ha revelat que crear un model per al processament de llenguatges naturals necessaris per als assistents virtuals com ara Alexa pot arribar a emetre la mateixa quantitat de diòxid de carboni que produeixen 125 vols d'anada i tornada entre Nova York i Beijing. Conclou dient que el progrés és una abstracció que ha fet molt de mal al llarg dels segles i que cal plantejar-se el progrés cap a què i el progrés per a qui?

April Glaser How to Make Tech Companies Actually Fight Climate Change

Durant els últims dos anys, el canvi climàtic ha un dels problemes que ha centrat les protestes i iniciatives cada cop més nombroses dels empleats la indústria tecnològica. L'article es fa ressò d'una iniciativa duta a terme per un grup d'empleats d'Amazon que ha començar a treballar per presentar als accionistes una proposta perquè l'empresa es comprometi a reduir les seves emissions de combustibles fòssils. Ressalta que ha estat la primera vegada que els empleats d'una empresa tecnològica que gaudeixen d'una gratificació que inclou accions de la pròpia empresa utilitzen aquesta posició per presentar una proposta com a accionistes.